

Vergaderjaar 2024–2025

21 501-33

Raad voor Vervoer, Telecommunicatie en Energie

Nr. 1131

BRIEF VAN DE MINISTER VAN KLIMAAT EN GROENE GROEI

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 26 mei 2025

Bijgevoegd vindt u het verslag van de informele Energieraad die op 13 mei 2025 heeft plaatsgevonden in Warschau, Polen.

Middels deze brief wordt er ook opvolging gegeven aan de toezegging tijdens het Commissiedebat Energieraad op 22 april jl. om in het verslag van de Informele Energieraad het tijdspad te schetsen van de richtsnoeren van de Europese Commissie ten aanzien van netwerktarieven.

De Europese Commissie heeft in het Actieplan Betaalbare Energieprijzen aangegeven in het tweede kwartaal van 2025 het volgende te presenteren m.b.t. netwerktarieven:

- Aanbevelingen en richtsnoeren over het ontwerp van netwerktariefmethodologieën om het gebruik van flexibiliteit en investeringen in elektrificatie te stimuleren; indien nodig volgt op een later moment een wetgevingsvoorstel om dit wettelijk bindend te maken;
- Daarnaast zal de Commissie met een toelichting komen hoe lidstaten publiek middelen kunnen gebruiken om netwerkkosten te verlagen voor maatregelen die decarbonisatie en marktintegratie versnellen, rekening houdend met de mededingingsregels, waaronder staatssteun.

De verwachting is dat de Commissie deze voorstellen eind juni voorlegt.

De Minister van Klimaat en Groene Groei,
S.Th.M. Hermans

Verslag informele Energieraad 13 mei 2025

Op 13 mei vond in Warschau de informele Energieraad plaats onder Pools EU-voorzitterschap. Op de agenda stond een beleidsdebat over de heropbouw van de Oekraïense energie-infrastructuur en voorbereiding op de winter in Oekraïne en Moldavië en een beleidsdebat over het vergroten van energiezekerheid in de Europese Unie door betere toegang tot cruciale, schone technologieën. Nederland werd hoogambtelijk vertegenwoordigd. Tijdens deze informele Raad heeft geen besluitvorming plaatsgevonden.

Heropbouw van de Oekraïense energie-infrastructuur en voorbereiding op de winter in Oekraïne en Moldavië

Tijdens de informele Energieraad zijn gedachten en standpunten uitgewisseld over hoe de Oekraïense energie-infrastructuur hersteld kan worden en hoe de EU en haar partners de steun doeltreffend kunnen coördineren om de veerkracht van Oekraïne en Moldavië op energiegebied te versterken voor de winter van 2025/2026.

Alle lidstaten hebben in de discussie aangegeven Oekraïne en Moldavië te steunen en te blijven steunen, zeker ook in de aanloop naar aankomende winter. Veel lidstaten gaven aan dat hulp hand in hand moet gaan met de transitie naar een schoon en weerbaar energiesysteem. Veel lidstaten onderstreepten dat goed gecoördineerde ondersteuning op EU-niveau erg belangrijk is en zij hiervoor open zullen blijven staan. Daarnaast werd vaak het belang genoemd van voldoende interconnecties tussen lidstaten maar ook tussen de EU en Oekraïne en Moldavië, en diversificatie van energiebronnen. De Europese Commissie (hierna: Commissie) gaf aan dat de op 6 mei jl. gepubliceerde REPowerEU Routekaart, waarover de Kamer spoedig wordt geïnformeerd, een belangrijke stap is in de Unie's energieonafhankelijkheid van Rusland. Daarnaast is deze Routekaart een duidelijke boodschap van solidariteit aan Oekraïne en Moldavië. Veel lidstaten stelden het doel van de Routekaart te verwelkomen en te steunen, maar er was ook een klein aantal lidstaten kritisch vanwege zorgen omtrent energieleveringszekerheid. De Commissie, gesteund door veel lidstaten, gaf aan dat er meer financiële steun nodig is aan Oekraïne en Moldavië, met name voor schone energieproductie. Nederland heeft aangegeven dat, naast overheidsfinanciering, private financiering ook hard nodig is en dat het daarom van belang is om de private sector te stimuleren om actief te blijven of te worden in Oekraïne. Het belang van private financiering werd gesteund door meerdere lidstaten.

Vergroten van de energiezekerheid in de Europese Unie door betere toegang tot cruciale, schone technologieën

In dit beleidsdebat werd stilgestaan bij de wijze waarop de Europese Unie de toegang tot, en productiecapaciteit van koolstofarme technologieën kan verbeteren en hoe lidstaten doeltreffender kunnen samenwerken op dit gebied en om hun afhankelijkheid van externe leveranciers te verminderen. Het Internationaal Energieagentschap (hierna: het IEA) was door het Voorzitterschap uitgenodigd om hun expertise te delen tijdens deze sessie. Het IEA gaf aan dat er veel veranderingen plaatsvinden in de wereld op het gebied van geopolitiek, economie en energie maar dat één ding niet verandert en dat is het belang van energieveiligheid. Volgens het IEA bestaat energieveiligheid uit twee componenten: traditionele energieveiligheid risico's gebaseerd op beschikbaarheid van energie en opkomende risico's rondom elektriciteit, kritieke mineralen en toeleveringsketens. Voor de Europese Unie ligt, volgens het IEA, de grootste kans met betrekking tot het borgen van energieveiligheid in elektrificatie en

niet-fossiele elektriciteitsopwekking in de EU. Echter, het IEA heeft ook vier barrières geïdentificeerd in de verdere elektrificatie van de EU die opgelost moeten worden: 1) tempo van elektrificatie, 2) betaalbaarheid van de elektriciteitsprijzen, 3) uitbouw van elektriciteitsnetwerken, en 4) veiligheid en integriteit van het elektriciteitssysteem. Aan deze barrières moet de EU de aankomende jaren werken om weerbaar en concurrerend te zijn richting de rest van de wereld. IEA noemde tenslotte 3 «gouden regels» rond energiezeekerheid: 1) diversificatie, 2) voorspelbaarheid voor investeerders, en 3) belang van samenwerking en solidariteit.

Lidstaten waren gelijkgestemd in opvatting dat verduurzaming en transitie naar een niet-fossiel energiesysteem ook bijdraagt aan energiezeekerheid en betaalbaarheid. Hiervoor moeten wel de juiste randvoorwaarden worden gecreëerd, waaronder zowel financieel als op het gebied van vergunningverlening. Lidstaten benadrukten het belang van het opschalen van nieuwe technologieën binnen de EU die zowel bijdragen aan verduurzaming als energiezeekerheid, waarbij een groeiende groep lidstaten pleit voor een technologie-neutrale aanpak met ruimte voor hernieuwbare en koolstofarme technologieën. Lidstaten riepen tevens op tot het beter beschermen van kritieke infrastructuur tegen hybride dreigingen, mede door coördinatie rond beschikbaarheid reserveonderdelen en capaciteit voor snel herstel van beschadigde infrastructuur. Nederland heeft opgeroepen tot een voortvarende uitvoering van de Clean Industrial Deal en de Net Zero Industry Act en om strategische afhankelijkheden in de energietransitie te verminderen en tegelijk nieuwe afhankelijkheden te vermijden, ook op het gebied van kritieke grondstoffen en koolstofarme waterstof. Hierbij heeft Nederland in het bijzonder gewezen op het gebruik van niet-prijs criteria en creatie van markt vraag om zo Europese technologie producenten te helpen op te schalen. Daarnaast heeft Nederland duidelijk gemaakt dat we graag snel duidelijkheid wensen van de Europese Commissie over een sterkere harmonisatie van de netwerk tariefmethodologie.